

SOKRATES'TEN BİR DİYALOG (1)

(...dünden devam)

Ruhun ebedîliği ve âhiret düşüncesi

Atina'da doğan Sokrat, sokakta yürüyerek, halk diliyle görüşlerini anlatırdı. Yazmak yerine konuşuyor yahut sorguluyordu. Gerçeğe ancak ortak çaba ile ula-şılacağına inandığı için konuyu tartışmaya açıyor, muhatabının düşüncesini, kurduğu mantık örgüsüyle kendi istediği yöne çeviriyor ve inandığını muhatabına kabul ettiriyordu. Safsataya karşı çıktı.

Etkileyici üslubuyla, düşünen birçok genç onun çevresinde toplanmıştı. Gençleri baştan çıkarmakla, Atina sitesine yabancı tanrılar sokmakla suçlanan Sokrates, 11 kişinin yönettiği mahkeme önünde savunmasını yapmış; ölüme mahkûm edilmiş; bu cezayı sürgüne çevirme seçeneği varken Atina dışına çıkmak istemediği için sürgünü kabul etmemiş; idam hükmünü giydikten sonra bir ay kadar kaldığı hapisanede kendisini her gün ziyarete gelen sadık öğrencileri tarafından kaçırılma önerisini kabul etmemiş ve ruhun ölümsüzlüğüne, gerçek filozof olan temiz ruhların, yüce ruhlarla, meleklerle beraber büyük göllerin, ırmakların bulunduğu bahçelerde ebedi mutluluğa ereceğine inandığı için bir an önce o saâdet hayatına kavuşmak üzere ölümü gülerek kabul etmiş; son demine kadar öğrencilerine ruhun ölümsüzlüğünü ve ahiret hayatının mutluluğunu anlatmış, gün batarken sunulan zehri fütursuzca bir yudumda içerek huzur ile bu dünyadan ayrılmıştır.

Nietzsche'nin, salt bir akıl olarak gördüğü, Kant'ın "Bir akıl ideali" dediği Sokrates, Hegel tarafından bir insanlık kahramanı, felsefesini yazmak yerine yaşayan "gerçek bir filozof" olarak kabul edilmiştir.

Öğrencilerinden Eflatun, hocası Sokrates'in, Mahkemedeki savunmasını ve mahkûmiyetinden idamına kadar olan süreçteki diyalektiğini kitaplaştırmıştır. Şule yayınları tarafından yayınlanan eser, cidden okunmaya değer. Biz bu eserden yarar-lanarak, Sokrates'in, ruhun ölümsüzlüğünü ispatlama ve ahiret hakkındaki düşün-celerini özetlemek istiyoruz:

Sokrates, arınmadan dünyadan giden ruhun öteki hayattaki mutluluk yurdunda kendisine yer bulamayacağını, arınan ruhların ise mutluluğa ereceğini söyler ve "hayatım boyunca onlar arasında kabiliyetime göre bir yer bulabilmek istedim. Doğru yolla mı, yanlış yolla mı istedim,

bunu az sonra Tanrı izin verirse öteki dünyaya varınca öğreneceğiz...” der. (s. 123-124)

Öğrenci Kebes sordu: “İnsanlar ruhla ilgili konularda şüpheyeye eğilimli oldular. Onlar ruhun bedeni terk ettiğı zaman, artık bir yerde olmayacağından, ölüm anında yok olacağından ve bedenden ayrılışından hemen sonra, uçunca dağılan ve gözden kaybolup yokluğa giden bir duman veya nefes gibi sona ereceğinden korkarlar.”

Sokrat cevapladı: “Benim aklıma, onların bu dünyayı terk ettikten sonra orada olduklarını ve ölümlerin tekrar doğup bu tarafa döndüklerini doğrulayan eski bir öğreti geldi. Şimdi, hayatın ölümden geldiğı doğruysa, o zaman ruhların öteki dünyada var olmaları gerekir. Çünkü eğer değilse, tekrar nasıl doğmuş olabilirler? Ve eğer yaşamın, ölümden doğduğı düşüncesi zihinlerde yerleşirse o zaman kanıtlayıcı olur.

(devamı yarın..)